

Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach  
Transdyscyplinarne Centrum  
Badania Problemów Bezpieczeństwa  
im. prof. K. Bogdańskiego



**POKONAĆ KRYZYS  
– ŻYĆ BEZPIECZNIEJ**  
TO BEAT THE CRISIS – TO LIVE SAFER

Monografie nr 123

**Redakcja naukowa**

Marian Cieślarczyk, Agnieszka Filipek  
Andrzej W. Świdorski, Joanna Ważniewska

Recenzent: prof. dr hab. Stanisław Sirko

Komitet Wydawniczy:

Zofia Chyra-Rolicz (przewodnicząca), Stanisław Jaczyński, Mirosław Jakubiak, Iwona Kiersztyn, Marek Kucharski, Ryszard Mojak, Ryszard Rosa, Janina Skrzyczyńska, Stanisław Socha, Janusz Toruński, Izabela Trzpił, Janusz Uchmański, Hanna Wadas-Woźny, Andrzej Wiśniewski, Krystyna Wojtczuk, Kazimierz Żegnałek

Żaden fragment tej publikacji nie może być reprodukowany, umieszczany w systemach przechowywania informacji lub przekazywany w jakiegokolwiek formie – elektronicznej, mechanicznej, fotokopii czy innych reprodukcji – bez zgody posiadacza praw autorskich.

© Copyright by

Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach,  
Siedlce 2010

Monografie nr 123

PL ISSN 0860-2719

**Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach**  
**08-110 Siedlce, ul. Bema 1, tel. (025) 643 15 20**  
**e-mail: [wydawnictwo@uph.edu.pl](mailto:wydawnictwo@uph.edu.pl)**  
**[www.wydawnictwo.uph.edu.pl](http://www.wydawnictwo.uph.edu.pl)**

Wyd. I. Format B-5.

Ark. wyd. 23,5. Ark. druk. 22,0.

Łamanie: Zofia Chudek (Wydawnictwo UHP)

Druk: ELPIL, Siedlce

## Spis treści

<b>Wprowadzenie</b> .....	9
---------------------------	---

### **Kryzys ekonomiczny I dekady III Millennium – refleksje ogólne**

#### **Anna Dziurny**

Idee myśli globalistycznej jako źródła inspiracji do konstrukcji modeli rozwoju gospodarczego .....	15
---	----

#### **Jerzy Stańczyk**

Kryzys finansowy jako wyzwanie dla bezpieczeństwa na płaszczyźnie społeczno-politycznej i w skali międzynarodowej .....	29
---	----

#### **Ryszard Droba**

Państwo wobec kryzysu gospodarczego – analiza prawnych instrumentów działania .....	39
---	----

#### **Janusz Sztumski**

Metodologiczne aspekty rozważań dotyczących bezpieczeństwa.....	49
---	----

#### **Jerzy Kunikowski**

Bezpieczeństwo, kryzysy i zagrożenia w życiu współczesnego człowieka .....	55
--	----

#### **Agnieszka Filipek**

Kryzys jako szansa.....	63
-------------------------	----

#### **Zygmunt Domański**

Wysiłki ONZ na rzecz utrzymania pokoju i bezpieczeństwa .....	69
---	----

### **Gospodarcze aspekty bezpieczeństwa w obliczu kryzysu ekonomicznego**

#### **Zenon Stachowiak**

Kryzys gospodarczy pierwszej dekady XXI wieku jako wyzwanie, zagrożenie i szansa dla bezpieczeństwa ekonomicznego Polski .....	83
--	----

#### **Zbigniew Ciekanowski**

Bariery i zagrożenia bezpieczeństwa ekonomicznego Polski .....	105
--	-----

#### **Marcin Brendota**

Kryzysy finansowe a bezpieczeństwo państwa (streszczenie).....	119
--	-----

### **Kryzys ekonomiczny a bezpieczeństwo ekologiczne i zdrowotne**

#### **Mariusz Ciszek**

Kultura a kryzys. Implikacje dla bezpieczeństwa ekologicznego .....	123
---	-----

**Dariusz Sarzała**

Bezpieczeństwo ekologiczne w perspektywie globalnego kryzysu gospodarczego ..... 135

**Henryk Dębowski**

Kryzys gospodarczy pierwszej dekady XXI wieku jako wyzwanie, zagrożenie i szansa dla bezpieczeństwa ekologicznego ..... 155

**Bezpieczeństwo społeczne  
podczas kryzysu ekonomicznego****Joanna Ważniewska**

Znaczenie praw człowieka w dobie kryzysu globalnego ..... 163

**Aldona Izabela Trzpił**

Bezpieczeństwo społeczne i jego współczesne paradygmaty ..... 169

**Jarosław Gnioska**

Praktyczne możliwości zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego na poziomie lokalnym na przykładzie dzielnicy Rembertów m.st. Warszawy ..... 181

**Jan Kuć**

Kryzys widziany z perspektywy wójta gminy ..... 201

**Kazimierz Jurzysta**

Bezpieczeństwo rodziny w społeczeństwie ryzyka ..... 203

**Andrzej W. Świdorski**

Nadpobudliwość psychoruchowa u młodzieży czynnikiem warunkującym kryzys ich psychospołecznej tożsamości ..... 213

**Kryzys ekonomiczny a polityczno-militarne  
aspekty bezpieczeństwa państwa****Sławomir Zalewski**

Kryzys ekonomiczny pierwszej dekady XXI wieku jako wyzwanie – zagrożenie – szansa dla bezpieczeństwa politycznego ..... 225

**Stanisław Koziej**

Kryzys a transformacja sił zbrojnych ..... 237

**Piotr Łuka**

Policja czasu kryzysu ..... 249

**Andrzej Turek**

Kształtowanie bezpieczeństwa przez dyplomację wojskową RP we współczesnych warunkach i kryzysach ..... 255

## **Prakseologiczne aspekty bezpieczeństwa w sytuacjach kryzysowych**

### **Bernard Wiśniewski, Jarosław Prońko**

Reguły przygotowania organizacji do działania  
w sytuacjach kryzysowych ..... 263

### **Ryszard Grosset**

Nowoczesne metody matrycowania jako droga do sprawnego  
systemu bezpieczeństwa wewnętrznego ..... 273

### **Wiesław Barszczewski**

Zarządzanie w tradycyjnie i współcześnie pojmowanym  
bezpieczeństwie ..... 287

## **Edukacyjne i kulturowe aspekty bezpieczeństwa w kontekście kryzysu ekonomicznego**

### **Tamara Zacharuk**

Bezpieczeństwo edukacyjne osób niepełnosprawnych ..... 295

### **Wanda Kamińska**

Edukacja moralna jako działanie antykryzysowe ..... 301

### **Beata Czełuścińska**

Ochrona miejsc pamięci narodowej w Polsce ..... 311

### **Zbigniew Stefaniak**

Edukacja obronna studentek i studentów magisterskich  
studiów niestacjonarnych w Akademii Podlaskiej  
na tle kryzysu ekonomicznego RP ..... 316

### **Szymon Maciołek**

Wyzwania, szanse i zagrożenia dla edukacji obronnej  
wynikające z kryzysu finansowego ..... 333

### **Urszula Tomasiuk**

Stojąc na straży najwyższych i ponadczasowych wartości.  
Mazowieckie Towarzystwo Kultury – głos w dyskusji ..... 343

**Zamiast zakończenia** ..... 347

**Nota o autorach** ..... 349

# Contents

Introduction .....	9
--------------------	---

## **Economic crisis and the first decade of the third Millennium – general reflections**

### **Anna Dziurny**

Idea of the globalisation thought as a source of inspiration for the construction of models of economic development .....	15
--	----

### **Jerzy Stańczyk**

Financial crisis as a challenge to security in terms of socio-political and internationally .....	29
--	----

### **Ryszard Droba**

State and the economic crisis – analysis of legal instruments of activity .....	39
--	----

### **Janusz Sztumski**

Methodological aspects of safety considerations .....	49
---	----

### **Jerzy Kunikowski**

Security, crisis and risk in the life of modern man .....	55
---	----

### **Agnieszka Filipek**

Crisis as an opportunity .....	63
--------------------------------	----

### **Zygmunt Domański**

The UN's efforts in maintaining peace and security .....	69
--	----

## **Economic aspects of security in the face of economic crisis**

### **Zenon Stachowiak**

Economic crisis of the first decade of XXI century as a challenge, threat and an opportunity for the economic security of Polish .....	83
---	----

### **Zbigniew Ciekanowski**

Barriers and economic security threats Polish .....	105
---	-----

### **Marcin Brendota**

Financial crises and national security (summary) .....	119
--	-----

## **Economic crisis and ecological safety and health**

### **Mariusz Ciszek**

Culture and crisis. Implications for the ecological safety .....	123
--	-----

<b>Dariusz Sarzała</b>	Ecological safety in the perspective of the global economic crisis .....	135
<b>Henryk Dębowski</b>	Economic crisis of the first decade of XXI century as a challenge, threat and an opportunity for environmental safety .....	155

### **Social security during the economic crisis**

<b>Joanna Ważniewska</b>	The importance of human rights in the era of the global crisis.....	163
<b>Aldona Izabela Trzpił</b>	Social safety and its modern models .....	169
<b>Jarosław Gnioska</b>	Practical ability to provide social security at the local level for example the District of Warsaw Rembertów .....	181
<b>Jan Kuć</b>	The crisis as seen from the chief of a commune perspective .....	201
<b>Kazimierz Jurzysta</b>	Families security in society risk .....	203
<b>Andrzej W. Świdorski</b>	Psychomotor hyperactivity in adolescents as a factor in the psychosocial crisis of psychosocial identity .....	213

### **Economic crisis and politico-military aspects of national security**

<b>Sławomir Zalewski</b>	The economic crisis of the first decade of XXI century as a challenge – a threat – an opportunity for the political security .....	225
<b>Stanisław Koziej</b>	Crisis and transformation of the armed forces .....	237
<b>Piotr Łuka</b>	The police since the crisis .....	249
<b>Andrzej Turek</b>	Forming the security of Poland's military diplomacy in contemporary conditions and crises .....	255

### **Praxiological aspects of security in crisis situations**

<b>Bernard Wiśniewski, Jarosław Prońko</b>	Rules preparing the organization to act in emergency situations.....	263
--	--	-----

<b>Ryszard Grosset</b>	
Modem methods of matrix as a means to an efficient system of internal security .....	273

<b>Wiesław Barszczewski</b>	
Management traditionally understood and contemporary safety .....	287

### **Educational and cultural aspects of security in the context of economic crisis**

<b>Tamara Zacharuk</b>	
Safety education of handicapped persons .....	295

<b>Wanda Kamińska</b>	
Moral education as an anti-crisis actions.....	301

<b>Beata Czełuścińska</b>	
Protection of national memorial place in Poland .....	311

<b>Zbigniew Stefaniak</b>	
Education defensive graduate students and students with part time studies at the University of Podlasie in the background of economic crisis RP .....	316

<b>Szymon Maciołek</b>	
Challenges, opportunities and threats arising from education defense of the financial crisis.....	333

<b>Urszula Tomasiuk</b>	
The highest fire and timeless values. Mazovia Cultural Association – of voice in the discussion.....	343

<b>Instead of the end</b> .....	347
---------------------------------	-----

<b>Note on the authors</b> .....	349
----------------------------------	-----